

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання відносин у сфері факторингу (реєстр. № 12307 від 11 грудня 2024 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 12 грудня 2024 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 3 квітня 2026 року (протокол № 216) проект Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання відносин у сфері факторингу (реєстр. № 12307 від 11 грудня 2024 року), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д. О. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту його метою є виключення регулювання факторингу з Цивільного кодексу України у зв'язку з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про факторинг».

Законопроектом передбачено внесення змін до Цивільного кодексу України шляхом викладення статті 1077 у новій редакції та виключення статей 1078–1086.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

Правові засади і гарантії підприємництва визначаються виключно законами України, а Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, до повноважень якого належить прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85, пункт 8 частини першої статті 92 Конституції України).

Верховною Радою України 3 червня 2025 року прийнято Закон України «Про факторинг», що визначає загальні правові засади факторингу в Україні. Цей Закон набрав чинності 30 липня 2025 року та вводиться в дію через один рік з дня набрання чинності цим Законом, але не раніше дня введення в дію закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання відносин у сфері факторингу. Водночас цивільні правовідносини щодо факторингу наразі врегульовано у главі 73 Цивільного кодексу України. З метою уникнення можливого виникнення конфлікту норм через одночасне регулювання правовідносин факторингу різними законодавчими актами до Верховної Ради України подано Законопроект, що передбачає внесення відповідних змін до Цивільного кодексу України.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України

висловило зауваження до положень Законопроекту (лист від 15 січня 2025 року № 16/03-2025/10620).

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на своєму засіданні 25 березня 2025 року (протокол № 214) розглянув проект Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання відносин у сфері факторингу (реєстр. № 12307 від 11 грудня 2024 року) та за підсумками його розгляду прийняв рішення: законопроект не матиме прямого впливу на показники бюджету. У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності у термін, запропонований авторами законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики на своєму засіданні 2 вересня 2025 року (протокол № 194) дійшов висновку та прийняв рішення, що проект Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання відносин у сфері факторингу (реєстр. № 12307) відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини листом від 19 лютого 2025 року № 2385.2/2439/1/25/25/40.4 повідомив про відсутність зауважень та про те, що Законопроект підтримується.

Міністерство економіки України підтримує Законопроект та повідомило про відсутність пропозицій та зауважень до нього.

Міністерство юстиції України повідомило про відсутність зауважень та пропозицій до цього Законопроекту.

Міністерством фінансів України надано експертний висновок, згідно із яким Законопроект може бути прийнято за основу (лист від 24 лютого 2025 року № 14030-01-3/5769).

Згідно із листом від 28 лютого 2025 року № 18-0002/15412 Національний банк України підтримує Законопроект. Крім того, Національний банк України листом від 12 серпня 2025 року № 18-0002/62300 повідомив, що підготував законопроект щодо перенесення дати введення в дію Закону України «Про факторинг», згідно з яким зазначений Закон уводиться в дію з 30.06.2026 та запропонував Комітету розглянути можливість доповнення Законопроекту за реєстр. № 12307 вказаними пропозиціями.

На думку Дослідницької служба Верховної Ради України, Законопроект потребує доопрацювання (лист від 05 березня 2025 року № 22/17-2025/52154).

Крім того, Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України на виконання доручення Прем'єр-міністра України до звернення Голови Верховної Ради України щодо виконання міжнародно-правових зобов'язань України в рамках інструменту фінансової підтримки ЄС «Ukraine Facility»

надало перелік законопроектів, які потребують першочергового розгляду Верховною Радою України, підготовлених для виконання кроків Плану України в межах реалізації інструменту Ukraine Facility. Так, згідно із вказаним переліком рекомендований строк прийняття проекту Закону за реєстр. № 12307 - 2 квартал 2026 року.

Під час опрацювання Законопроекту члени Комітету відмітили, що деякі його положення не узгоджуються із положеннями Закону України «Про факторинг». З метою усунення зазначених неузгодженостей, на думку Комітету, підпункт 1 пункту 1 та пункт 2 Законопроекту необхідно викласти в такій редакції:

«1) статтю 1077 викласти в такій редакції:

«Стаття 1077. Договір факторингу

1. За договором факторингу фактор передає або зобов'язується передати грошові кошти клієнту шляхом сплати ціни права грошової вимоги за плату (винагороду) (у будь-який передбачений договором спосіб), а клієнт відступає або зобов'язується відступити фактору своє право грошової вимоги до боржника.

2. Відносини у сфері факторингу регулюються Законом України «Про факторинг»;

«2. Цей Закон набирає чинності та вводиться в дію 30 липня 2026 року».

Врахувавши зазначене та обговоривши Законопроект, відповідно до статей 93, 111, 114 Регламенту Верховної Ради України Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання відносин у сфері факторингу (реєстр. № 12307 від 11 грудня 2024 року), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, і за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу та в цілому з урахуванням пропозиції Комітету, а також у разі його прийняття як Закону доручити Комітету разом з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України здійснити редакційне та техніко-юридичне доопрацювання його тексту.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити заступника голови Комітету Калаура І.Р.

Заступник голова Комітету

П.В. ПАВЛІШ

